

شهر حیات نیول

اِسْتِثْنَائِي

سہ ماہی
۱۰۰ غروش
.....
پوستہ اجرتی
۱۰ غروش در

نسخہ سی
۱۰ غروش
.....
پوستہ اجرتی
۴۰ بارہ در

شہر حیات نیول

شہر حیاتنی طرفندہ آبہہ بر نشر اولئدر

سہ : ۴
نشر اول ۱۹۲۷
صافی : ۳۸

شہر حیاتندہ کی وظیفہ لر

کندیلرینہ مخصوص کوروشلریندن ، تقی و محاکمہ
طرز لریندن باشلا یارق خستہ لقرہ ، صحی تدبیرلرہ ،
دائمی و کونلک عادتارہ ، حتی یورولش ، قولوشوش ،
یکتہ ییش ، کہ پنبشہ وار یخبہ قادر فردی و مشترک
فرقارہ بر مشہر درلر . ایش بونکدہ قلمایارق خصوصاً
شوصوک سئلرہ خستہ لقی بر نوبت اوقوسیندن اویامش
یاخود بر تدایو بایوسیندن چقمش کبی جهان حربہ
کبروب چقان ملئرک ۔ ہم شہر ہم کوی ۔ اجتماعی
یوتون ہیئرلریندن داہا زیادہ حیات ناظمی اولان شہرلر
سکمنہ سی چوق دہ کیشمش و فکرلر عادتا بر دیزہ
دہیلہ لک قادر چاقوق بر آتیلہ حرکتیہ احتیاج
و وظیفہ معالرنہ چوق علاقہ دار اولمشدر .

بو حال ، مسعود و بونوک بر انقلابی تعقب ایتک
صورتیلہ زردہ چوق شمولی شکادہ واقع در .
بو چوق شمولی لک اخلاق عمومیہ ، غنہ لک
یقینہ سیلہ آنی و فنا دیکلمکاری ، یکی عاترک دوشور دینی
یکی احتیاجلری ، بونا قرشی اولکیندن داہا چوق و یک
چوق جالبشقم لزومنی ، وردہ متجانس بر ہیئت
اجتماعیہ حالیندہ دویغوسیندہ شہرلر سکینک « تربیہ »
عمومیہ « سینی قوجا لار .

آورویا و آمرقائک شہرلرہ ، شہر حیاتنہ ، بونک
مدنی احتیاجلرہ یاخود ایجابلرہ دائر بعضی کرہ دہرین
معانی و آئی دوشونولش فکرلر و سوزلر تصادف اید یورز .
اولہ فکرلر و بالخاصہ سوزلر زردہ یوق دہ کل در .
شہر سز زردہ فکر صاحبی ز ، زردہ دوشونورز . فقط
بونلرک طرزینہ ، احاطہ سی و شمولیہ ، یاخود بالخاصہ
تطبیق قابلیتہ کلنجہ آوادہ جہن بونوک بر فرق
کوزو کوویرر .

بو مقدمہ مزک دلالت ایدہ چکی موضوع بوس یوتون
شہرلرہ ، شہرلر اہالیسیلہ بلدیہ لک قارشیلقی وظیفہ لرینہ
متعلقدر .

شہرلر ، قصبہ لر عمومیتلہ ۔ درجہ لرینہ بر وقعیلرہ
کورہ ۔ منسوب بولون دقلری مالکک مدینہ دایما لک
ایلری ، و « حرث » دہ ، مشترک دویغور دہ ، علم و عمر فاندہ
اک دہ زلی طویلو و داہا متجانس نقطہ لریدر .

حیات بونلرہ داہا جمعیتی ، دہا تفرعاتی ، و داہا
زنکیندر . احتیاجلر و وظیفہ لک بو شرائط داخاندہ کی
ایجاباتی دہ اونستہ متنوع و بارزدر ؛ حتی اولدقہ
دولاشیق ۔ واکر لوازمی نام دکلہ ۔ ایچہ مشکل
مسائلرہ معروضدر . او درجہ دہ کہ شہر لہ کوبلرک

بونلرک هر بری آری آری اوزون بختلر و تدقیقلره محتاج اولشلر و بوگونکی معظم مدینتک ایجه لکاربندن حالا کچمکده بولونشدر. ذاتاً متجانس هیئت اجتماعیه ده بجه تربیه عمومیه مسأله سی کندیله کشندن اورتایه چیقور. اولابونی براز قورجالایام :

* *

بیامم انی ایضاح ایده بیله چکمی !
اورتاده ، حیاتک ایسته کارینه و دوزگونجه دوامینه عائد وظیفه لر وار . بونلرک مهم و صرف او شهره ، یاخود قصبه یه حتی محله یه و کیت کیده اوسکن ویا دکانه عائد اولانلری ده میدانده ... بو وظیفه لر ، قارشیلیقی خدمت لر و معامله لر شکلینده او شهرک سکنه سیله یینه اونک تشکیل ایتمیکی بلدییه آراسینده صیرایه و اصوله قونولارق ایفا ایدیور ؟ بوندن بلدییه نك وظائفی ایله شهر اهالیسنتک تمه داتی وجوده کایور .

او حالد - باشی و منبئی اساساً بر اولان - بوا یکی عضو بری بری نه قادر آکلماش ، و مادی معنوی ، یا شامق یولاری نه درجه ده انی بيلمشه وظیفه لر و قار - شیلیقی معامله لری ده اونستنده دوغرو و قولایقله یوزور . ایکی عضودن بری دیگر نی اهام یاخود مؤاخذه ایده چکی ره یکدیگری تمامیه بنسهر ؛ وظیفه لر و خدمت لر بمجادله شکلیندن چیقارک طبیعی بر مشارکت و بر آل برلکی حالتی آلیر . هر هانکی برایش ویا بر حرکت ایچون قونولان اصوله مخالفت خاطره کیز . چونکه اونده مطابق بر فائده و اوکا مطلقاً لزوم واردر . ووا اینس یاخود حرکت بر اصوله باغلامیرق هر کسک کیفینه کوره سربست بیر اقلیرسه عمومک منفعت و سلامتی شخصلرک خصوصی و بنا علیه غیر حقیقی منفعتلریه و غرضلریه فدا ایدیش اولور . او وقت نه مدیت ، نه انتظام هیچ بری قالماز . شهر ظاهرأ و معناً دوشر ، نشه سز و لوله لر ایچنده مدینتی اهام ایتش اولور . بو نقطه ده اک مهم سائق ، مختلف صنفلردن هر برینک کندیته خاص اولان حرکات و تصرفاتنده کی آنلکدر . بونی اخلال ایدن

هر هانکی بر صنف ویا مسلك افرا دی هم کندینک هم ده عمومک راحتینی شعور سز بر غرابته بوزمش اولور ، بو بوزما حرکتی بعضاً ایسته میه رلک بر سوء قصد درجه سینه بیله چقار ؛ بری دیگر نی ازناچ ایتک شویله دورسون اولنک سختینه ، سلامتیه ، و طنداشلق و همشهرلک دویغو - لریته اهانت درجه لریته قادر چقان بو وظیفه و تمه د مخصوصه سی شهرلرک الک آزلی ترقی دشمنلریندن بریدر . یالکیز بلدییه کی ده کل بوتون مؤسسائی بوتون غایه لری مشکلاته دوشورور وایشیندن آلیقویار ؛ ثروت عمومییه ، امنیت عامه یه ، بلدییه مصرقلرینک آرماسینه تأثیر یاپار . بو وضعیتده بلدییه نك مشکلاته دوچار ایدیلن فعالیتله ، نظاماته مخالف حرکت ایدن صنف و یاخود زمره آراسینده کی مناسبت دائمی بر جدال و تعقیب شکلینی آلاق بوندن هر کس آز چوق متضرر اولدینی کچی او زمره نك ده ایکی یاقایی بر آرایه کله مز ! .

* *

بو مطالعه لری حادئندن ، هر کون دست کلینن اوفق بویوک واقعه لردن چیقارایلیز .

مثلاً : شهر مزده کی سیار صاحبیلردن بعضلرینک طور ماسی نظاماً یاساق اولان بر نفقه یی اشغالی هر کون ده کل حتی هر ساعت گوشه قایماجا اونبارکی واقع اولدینی بوحال و علملریته اسباب شده تشکیل ایتدیکی حالد برینه یاپیلان و کندی سببیت ویردیکی میدانده اولان شدید معامله اوکا کویا حق ویردیرور .

بو صنف صاحبیلرک هر آدیم باشینده کی مخالف حرکتی هیچ بر عذر قبول ایتدیرمه چک طاشقین و آشقین درجه یی بولشدر .

و مثلاً : بر جمعه کونی کو پرونک قاضی کونی اسکله سینه قارشی کلن آلتینده صندیقنی اوکته قومش او طوران سیار قوندور بویا جیسی نك صندیقینه آیینی قویان بر آدم ، پوتینک بری بویانوب دیگرینکده تونزی فیرچالانغه باشلانیقنی ائشاده بویا جینک ، بریندن ده لی کچی فیرلایارق ، صندیقنی قایدیقنی کچی کو پرونک آلتیندن اوتنه طرفه یعنی

شهر اماتی ، واپورلری - برنجی صنف سالون وقامارالده داخل اولدینی حالده - بیشن قابوقلریله کیرلتمک عادیتی منع ایتمزدن اول بویرلرک حالی یک ایکره نجدی. اولدقیه منتظم وحی - سوساوجه برصالون زمینک سوروشولکه دوندورولمسی دوعرومیدر ؟ ایکی سنه قادار اول ، سوقاغه توکورمک یاخود سومکورمک قابالینک منی کوپرونک منظره سینی درحال ده کیشیدیری. اولجه یره باققدن دهرین براسستکراه طویان نظارلرمز صوگرا سرلیستجه باقیمغه باشلادی . بومنوعیتک حقیه تطبیقده شهره بویوک بریالک وصحت نقطه نظاریدنک مهم برحصه سلامت وارد . شیمدی بولوشیات نک تولک یینه کورولیور . حال بوک هیچ جائز ده کل .

بونلردن صرف نظر ، امریقایلر اوتوموبیل قضالرینک آزالتماسی امکائینی دوشونورکن تربیه عمومییه مطالعه دن کندی آلامیور .

بوراده قصد ایدیلن تربیه عمومییه هم اوتوموبیلی اداره ایدهنک همده تحفظ ایدهنک اولان یاپا بورویهنک اصوله رعایتی ، حرکنده اعتدال ودقی ومنتظم حرکتلریدر . یعنی تربیه عمومییه تعبیرینک ساحه وحدودی مدیتک ایجاباتییه رعایت دیغوسی اعتباریه کیشیدر . عمومییه کله سینک دلائلینده آکلاشیلاجی اوزره بوتربیه هرکسک ، هرصنفک یعنی بوتون مدنی انسانلرک حائز اولمالری لازم کان تلقی وحرکت طرزیدر . طورومزاجده کی انتظام ووجدانی اطاعت واعتنا نتیجه در .

یینه آمرقاده اوتوموبیل اداره ایدهنلر یعنی شوفورلرک اللریندن چیقان وهمین یوزده اوتوزی تولومله نتیجه لهن جاریمما وجیکنمه فلاکتلرینک اوکی آلتی تدابیری میاننده شوفورلرک تحلیلی [*] ودقتله سه چایمه لری ، یعنی مجرد بو صنعتی یلیور دیهراست کله نه رخصت ویرلیهرک عقلی باشنده ، اخلاقی مضبوط وکامل آدملرک انتخاب وقبولی اهمیتله دوشونولش ونتیجه ده قضالرک یوزده یکرمی آزالدینی کورولمشدر .

خلیج واپورلری اسکله سی جهتیته « بک افندی آرقامدن کل ! » نداسیله قاجدیغنی کوزور ، وبوحاله کولمکه ئوفکه لیمک آراسینده بویاجینی تعقیب ایدهرسکز .

مسأله ، ضابطه بادیه مأمورینک کوشه دن کوزو که سیندن چیقمشدر . بویاجی به صورارسکز . اونیدی اون سکز باشنده کی ، کولخان بکی قیرماسی ، بوجه ویک سزه تذکره سی اولمادیغدن کوله رک بحث ایدهر . فقط بوفوراله اوتعقیب نه کولونج ، نه چیرکین برحالد ...

یینه مثلا : برکون چنبرلی طاش اوکندن نورعنائیه قایسینه کیده ن جاده لرده کی دکائییلردن بری اوکله وققی ، مانعالینده پیشیریمکده اولدینی یومورطه لرک قابوقلری جادمنک کنارینه فیرلادی . بالتصادف اورادن کچمکده اولان امانت مفتش عمومیسی بک دکائیچی به صوریوردی : چوپ قایک یوقی ؟ جاده یی کیرلتمک حقلک ده کلکن بوتیب ندر ؟

دکائیچک طبیعی ولایقد برطوره قابوقلری طوبلایارق دکانه کیردی . فقط بونی ایکسچی دفعه یاپایاجینی نه معلوم ، وبوحرکتلری هرآن مراقبه ایتمک ناصل ممکن اولابایر ؟ !! دیوان یولینده کی برکائیچک ییقادینی طاباغک یاغلی صوبینی قالدیرمه کلیشی کوزهل صاوورورکن برکنجک پانطالونی مکمل لکه لندی . نو پنجره لریندن دوکولن کیری صولرک تهدیدینه هرکون معروض بولونمق طبیعی برحال عد اولونور .

جاده لر وحقی عمومیتله سوقاقرده قوزو ، طاووق کچی اهلی حیوان بسله مک منوع اولدینی حالده بونلره یینه - یازن انتشار ایدهن - قوقولریله جوق یرده تصادف ایدهرسکز .

قاوون ، قارنوز ، تازه مصر ، کستانه ، تازه فندق موسملرینک هربرینده بومیولرک قابوقلری الک معننا موقعلری بیه کیرله تیر .

اوجونجی درجه ده کی لوفانطالرک یمک حاولولری بعضلرینده اوقادار کیرلدرکه آل ویآغیز سیلیمک ده کل یالکیز کورمک بیه تولیری توربرتیز ، هضمی بوزار .

مثلاً شهر مزده کی تراموا بیلده کونک دورته اوچنی
مشقته دوجار ایدن آقاده طوررق ویا بونی ده یا بامه یارق
قالدیر یملرله بکله مک مجبوریتی بویوک بر درددیر. بونلرک
آوروپاده کی حسابی، نیه وقاچ آراییه مل اولورسه
اولسون، صاحبان ایشینه کیدن، اوکله وقت آوینه کله مک
مک یین، صو کرا یینه ایشینه کیده مک آقشام آوینه دون
نفوس مقدارنی آقاده طوردر میهرق واستاسیونلرله
چوق بکلمته مک نقل ایدیه یملک اساسی اوزدرینه قورولشدر
حق رسمی کونلر، ملی با براملرله کی ازدحامی حرکات
وجولان تموجاتیق سیله نظر دفته آلاق حساب قاتشدر،
خلقک صاحبداره آوینه دونه میهرک چولوق چوجونیه
سوقا قورده قلماسینی اربع، بر اذیت وحتی برخانت
عداچمشلردر. چونکه بوتون هدف و مقصد مدنی
انسانلرک هر وقت واسطه ده استراحتیدر، مشقته و تله کیه
اوغرامیه جیدن امین بولومه سیدر. ایچدیکی صو، یدیکی
اکمک، یورودیکی یول، بئدیکی واسطه نقلیه، کچریدیکی
وقتک قیتی هپ... هپ بولاس تعقیب ایله اصلاح
واکال ایدیشدر، وحق حیات اک دوعرو معناسیله
بودیکدر. بالکیز نفس المی و برشی میهرک بر ایش یاقیق
مدنیتک نظر بئده بوقی تمامیه احتیاده کل افاده سیله
ایده مز.

ایشته اهالی ایله بلدی، یاخود شهرلی ایله شهرچی
آراسیندکی مناسبت و وظیفه به متوجه تهده مسأله‌سی بو عرض
ایدیلن اشکال و شرائط دائر میسئده دوتر.

شهرک وجدان مشترکی دیمک اولان تربیه عمومی
دویغوسی ساغلام اولدقدن صو کرا اورتاده ذاتاً مسأله
قلماز. بو خصوصده بعضی کره رقیاس ویا احتمالدن
دولایی آکلاشاماز لقی واقع اولایلیر. فقط بو هیچ
بر زمان مزمن حل آلاماز.

مثلاً او دویغونک ساغلام اولماسی شهر مزک اون
واکمک مسأله سینده بوتون اعراسیله موجوددر، وبلکه ده
مزمندر. دیگر چهندن کرسته جیلر برینک یاقیندن

مقاله مک اسمینی تشکیل ایدن «شهر حیاستده کی
وظیفه لر» ک بالخاصه شهر لیلک و شهر جیلکک تعلق ایدن
هر کونلک اک مهم اولانلری حقیقده بورایه قدر بر فکر
ایدنک بویوک قولایجه حسن ایفاسی ایچون تربیه عمومی دن
استغانه اشدک.
حقیقت حال اساساً بومر کزده در.

بلدیهرک وظایف و خدماتینی قولایلاشدیرمق
واولنری بورمایارق تمرلی برشکده چالشدیرمق ایچون
ایسته نیان یاردیم، اصول و نظامه رعایتدن یعنی تربیه
عمومی به یوفیق حرکتدن باشقه، آیری، برشی ده کلدیر.
شهر امانتک اصناف، صانع، ملک صاحبی هر هانکی
برینه و بریدی جزایک اصل و فصلی و سبی هب بوتریه
عمومیه تطبیق استده اوایش ویا حرکت صاحبیتک لایق دلیکی
و بویوک بر حق سزقله مخالفتیدر. بونده نظامک صیقلی،
فضله لانی، غیر معقوللکی خلاصه هیچ نقصان ویا مفیاسی
یوقدر. حتی نظام و تعایات تماماً تطبیق ایدیه مکده
وفنا اعتبارلرک، یا کاش دوشونوشلر یاخود دوشونجه
سز لکلرک، قصداً اصول و نظام طایماق کبی شرفسز
قابادایسلرلرک اوکی آیینده مکده، بویوله کی مسامحه لر
مرض حاصل ایده مک مرچت صراسته کیرمکده در.
حال بوکه مدنیت بونک عکسینی ایسته یور، جزا و بر مکدن
وظیفه نی کوچوک کورمکدن اساساً قاجینیوردر؛ نیتی
هپ خیره مقررندر.

آوروپا بلدیهری بویوک موفقیتلری، منتظم وایجه
تشکیلاتلری قادر وبلکه اوندن ده ازیاده، اهالیاتک اصول
و نظامه رعایتلریدن عبارت اولان وظیفه شناسلک یاردیمیه
مدیوندرلر.

بر شهر سکینه نیک اوندهری نظامه مخالفت ایددیکی
آنده اوشهر اولکی حالیندن در حال بر قاچ دفعه آشاغی
درجه به دوشر.

بالفرض بر تراموا ی یاخود تنور شرکتینک وظیفه سی
اهال ایتمی شهرک حرکت طبیعیه سی اخلاصه کافدر.

بلدیه‌لک بالفرض برآیده‌یاجنی ایشه - برمشکی کوچلکله
حل شکلینده اولیه‌رق - طبیعتیه برقاچ کون ایچنده
نهایت بولدورور .

بلدیه‌لری منع ورجزوتجزیه کی من و هیچ سه‌ویلز
ایشلره مشغول اتمک ایچون اهلانک - کندی نسیینه
وموضوع شهر نظامینه حرمت شرطیه - یاشادیغی برک
ایلدیکینه وبلدیه‌سینک وظائفینی تسبیله علاقه‌دار اولماسی
ایللک آدیم وایللک شرطدر .

علی سعاد

شهرلرده آغاچ غرسیاتی

ایزغارلر اکثریا دایره‌وی اولوب بر ایکی متر
قطرنددرلر . بونلرک کوچکلری ایکی وپوکلری
درت پارچه‌دن یاپیلیر . بویارچه‌لر . یان یاله کتیریلجه ،
اوزنده آغاچک اطرافنده بردلیک قالیر . بودلیک آغاچی
صیقیدیره‌جق ، یارالایجق قدر طار اولماقله برابر ،
کلوب کچلر ایچون تهلکلی بر چوقور تشکیل ایدمک
صورتده بونلرک اولمالیدیر . آغاچک جسمانه کوره قرق
الی دوقسان ساقیمترو اولسی کافیدر .

ایزغارلر ، دائما تروتووارلک زمینک سویه‌سند
اولمیدر . ایزغارلرک مطلوب یوککلیکده ، صاغلاجه
طوره‌یلمسی ایچون ایزغارا ایکی ویدرت پارچه‌دن مرکب
اولدیغه کوره درت ویا سکر قزاق اوزرته قونور .
تروتووارلرک کنارلرته کان ایزغاره‌لرک او طرفده کی
قصلری کسلیلر .

بعض بحارده آغاچلرک نشوونماسی ایچون مضر اولان
برطاق صولر آقار . یاخود تروتووارلر صیق صیق
یقانه‌رق آغاچلرک کوچکلری فضل و طوبته معروض قالیر؛
یاخود حال وپازار لرلنده اولدیغی کچی چاقارلرک ایچی

صوکر افعین اتمسی برسلات عمومیه مسأله‌سی ایکن
ینه اسکی حال واسکی تهلکک تکورینه دوزخو کیمک
ایستین طرفله بونا برده‌ده قطعی و سالم صورت حل
بولمه قرار و برهش اولان بلدیه آراسینده کی اختلاف ،
فوق‌العاده بریددن حصوله کئش مسألیدر . فقط
بونلرک بویوک یاخود کوچوک ، بلدیه یاله برابر شهرک
سکینه‌سینه ده بوران وناه‌غلبه عمومیه دوقونان و عمومی
متضرر ایدن حادثه‌لر . اگر هر کس نظام ، یاخود
قانون ویاخود اصول سوزنی ایشیدنجه اولک حدودینی
برادیم بیله کچمه‌رک طورسه وحقنه راضی اولسه اووقت

ایزغارلر . - جاده‌لره دیکیان آغاچلرک دیبلرنده کی
طوبراق چیکته‌رک سرتله‌شیر . بوکا میدان ویرماتک
ایچون ، ایزغارا یاپیلیر . فدائک دینده کی طوبراق
سرتله‌شیرسه ، کوکار ایچون لازم اولان هوا و صو ،
نفوذ ایدمه‌جکندن دیکیان کوریه فنانلر لایقوله نشو
ونما بوله‌ماز . بالخاصه پارک طاشی ، یتوم کی غیر قابل
نفوذ ماده‌لره دوشه‌ن تروتووارلرک کنارلرته دیکیه‌جک
فدانلرک دیبلرنده کی طوبراغک یوموشاق قالسی ایچون
ایزغارا قوللامق شرطدر . حتی ، عادی بوللرده بیله ،
مرور وعبور فضلله اولدیغی زمان ، طوبراق سرتله‌شه .
جکندن ایزغارا قویق قانده‌لی اولور؛ و فدانلری صولامق
ایچون دیبلرته آجیلان چاقارلر آتجق بوسایده محافظه
ایدیله‌یلور .

بعض یرلرده ، آغاچلرک دیبلرینی صاچ لوح‌لره
اورترلرسه‌ده بونلرکده هوانک نفوذینه مانع اولدیغی
آکلاشلدیغندن ایوم عمومیتله دوکه دمیردن یاتیش
ایزغارلر قوللانقده‌در . بوسایده آغاچلرک صولامسی ده
قولای اولور .